

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації

на тему: «Формування іншомовної професійної компетентності
майбутніх фахівців агроінженерії у закладах вищої освіти»

здобувача ступеня доктора філософії

Поліщук Анастасії Василівни

за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки

галузі знань 01 Освіта / Педагогіка

Публічна презентація проведена на кафедрі іншомовної освіти і
міжкультурної комунікації

28 червня 2022 року, протокол № 2

1. Актуальність теми дослідження зумовлена науковим пошуком нових підходів до формування іншомовної професійної компетентності майбутніх фахівців агроінженерії, зокрема розроблення педагогічних засад щодо модернізації змісту іншомовної підготовки, підвищення мотивації до вивчення іноземної мови. Динамічний розвиток глобалізаційних та інтеграційних процесів у всіх сферах суспільного життя України, інтеграція у світову економіку, зростання обсягів торгівлі та розвиток агропромислового сектору зумовлюють інтенсифікацію комунікативних процесів у соціумі. У зв'язку із розширенням сфер спілкування виникає потреба в налагодженні міжнародних контактів, що передбачає не лише подолання мовного бар'єру, але й формування готовності до кроскультурного діалогу у професійній площині, зокрема агроінженерії. Світовий ринок праці та потреби агропромислового комплексу висувають принципово нові вимоги до підготовки фахівців у галузі агроінженерії. Конкурентоздатність фахівця агроінженерного профілю забезпечує не лише якісна фахова підготовка, а й уміння комунікувати державною та іноземною мовами на високому професійному рівні. Потребує більш глибокого осмислення такий аспект порушеної проблеми, як компетентне спілкування іноземною мовою.

Актуальність проблеми дослідження посилена також одержаними результатами іншомовної підготовки майбутніх агроінженерів (понад 50 % здобувачів першого року навчання володіють іноземною мовою нижче середнього рівня, 35% не володіють професійною іноземною мовою). У здобувачів не сформована цілісна система знань та вмінь із дисциплін «Іноземна мова», «Іноземна мова за професійним спрямуванням» / «Фахова іноземна мова», низькою є мотивація до вивчення цих дисциплін тощо. Потребує оновлення змістовий, технологічний компонент іншомовної підготовки майбутніх фахівців агроінженерії та її навчально-методичне забезпечення в закладах вищої освіти (далі – ЗВО) для формування іншомовної професійної компетентності.

На основі аналізу наукових праць українських та зарубіжних учених з'ясовано, що досліджено різні аспекти порушеної проблеми, зокрема:

розвиток аграрної освіти в Україні, професійна підготовка та формування професійної компетентності майбутніх фахівців-аграріїв (І. Бендера, Л. Білан, С. Білан, В. Дуганець, С. Заскалета, В. Кручек, А. Кучер, М. Лакатош, П. Лузан, В. Манько, Л. Мельник, С. Ніколаєнко, В. Свистун та ін.); використання інноваційних форм, методів та технологій навчання у ЗВО (І. Андрощук, В. Литвин, В. Третько та ін.); використання компетентнісного підходу в освітньому процесі (В. Аніщенко, С. Батишев, С. Вітвицька, С. Гончаренко, Т. Гура, І. Зязюн, Н. Кічук, В. Кремень, В. Лозовецька, Н. Ничкало, О. Пометун, О. Овчарук, О. Романовський, Т. Сушенко, І. Тараненко, В. Ягупов та ін.); методичні аспекти навчання іноземної мови у ЗВО (Н. Бідюк, Р. Гришкова, С. Ніколаєва, Л. Морська та ін.); іншомовна підготовка здобувачів немовних спеціальностей (С. Амеліна, Л. Барановська, Л. Дарійчук, Л. Гапоненко, Є. Громов, О. Малюга, Н. Микитенко, Ю. Ніколаєнко, М. Прадівдяний, Н. Сура, О. Хоменко, К. Якушко та ін.). Констатовано, що проблема формування іншомовної професійної компетентності майбутніх фахівців агроінженерії недостатньо висвітлена у наукових працях українських дослідників, а відтак потребує детальнішого вивчення.

Дослідження особливостей професійної підготовки майбутніх фахівців агроінженерії дало змогу виявити такі *суперечності між*: потребою сучасної аграрної освіти у конкурентоздатних фахівцях в галузі агроінженерії та недостатнім рівнем їхньої іншомовної підготовки до здійснення професійної комунікації у міжкультурному ринковому просторі; інтегративним характером змісту професійної підготовки майбутніх фахівців агроінженерії та недостатнім рівнем врахування принципу міждисциплінарної інтеграції у формуванні змісту іншомовної підготовки; потенційними можливостями ЗВО щодо забезпечення іншомовної підготовки майбутніх фахівців агроінженерії, а також відсутністю відповідних педагогічних умов та належного навчально-методичного супроводу для формування іншомовної професійної компетентності таких фахівців.

Досягнення компромісу між запитами глобалізованого суспільства, рівнем професіоналізму фахівців агроінженерії і результатами їхньої професійної діяльності на національному та міжнародному ринку праці актуалізує необхідність удосконалення їхньої іншомовної підготовки, результатом якої є сформована іншомовна професійна компетентність.

Розв'язання зазначених суперечностей, а також необхідність теоретичного обґрунтування й методичного розроблення порушеної проблеми зумовили вибір теми дослідження.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертацію виконано у ЗВО «Подільський державний університет» відповідно до науково-дослідницької теми «Розробка та запровадження перспективних методів виробничого навчання фахівців аграрно-інженерного профілю» (РК № 0115U000896) та Хмельницькому національному університеті відповідно до тематичного плану науково-дослідницьких робіт з теми «Формування особистості як суб'єкта самотворення»

(РК № 0119U103663). Тема роботи затверджена вченою радою Подільського державного аграрно-технічного університету (нині - ЗВО «Подільський державний університет») (протокол № 8 від 07.03.2019 р.) та уточнена вченою радою Хмельницького національного університету (протокол № 15 від 31.03.2022 р.).

3. Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що: *вперше* виокремлено й теоретично обґрунтовано педагогічні умови формування іншомовної професійної компетентності майбутніх фахівців агроінженерії (формування мотивації у майбутніх фахівців агроінженерії до вивчення іноземної мови; профільно орієнтоване структурування змісту іншомовної підготовки майбутніх фахівців агроінженерії; активізація професійно орієнтованої іншомовної комунікації за допомогою впровадження інтерактивних методів навчання); розроблено модель формування іншомовної професійної компетентності майбутніх фахівців агроінженерії; *уточнено* зміст понять «іншомовна професійна компетентність фахівця агроінженерії», «іншомовна підготовка майбутніх фахівців агроінженерії»; *удосконалено* критерії (мотиваційно-ціннісний, гностично-пізнавальний, комунікативно-професійний) сформованості іншомовної професійної компетентності майбутніх фахівців агроінженерії; зміст, форми, методи й технології навчання іноземної мови майбутніх фахівців агроінженерії; *подальшого розвитку* набули компоненти (мотиваційний, когнітивний, діяльнісний) іншомовної професійної компетентності майбутніх фахівців агроінженерії.

4. Теоретичне та практичне значення результатів дисертації. В дисертації теоретично обґрунтовано педагогічні умови та модель формування іншомовної професійної компетентності майбутніх фахівців агроінженерії; уточнено зміст понять «іншомовна професійна компетентність фахівця агроінженерії», «іншомовна підготовка майбутніх фахівців агроінженерії»; обґрунтовано структуру іншомовної професійної компетентності майбутніх фахівців агроінженерії. Практичне значення отриманих результатів дослідження полягає в розроблені й упроваджені в освітній процес підготовки майбутніх фахівців агроінженерії навчально-методичного забезпечення: робочої програми дисципліни «Іноземна мова (за професійним спрямуванням)»; методичних рекомендацій для проведення занять з дисципліни «Іноземна мова (за професійним спрямуванням)» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності 208 «Агроінженерія» денної та заочної форм навчання (англійська мова); конспектів бінарних занять; тестових завдань; завдань для активізації професійно орієнтованої іншомовної комунікації за допомогою впровадження інтерактивних методів навчання. Результати наукового пошуку стануть у нагоді магістрантам, аспірантам, докторантам під час підготовки й реалізації досліджень, а також для вдосконалення процесу формування іншомовної професійної компетентності майбутніх фахівців інших спеціальностей.

5. Використання результатів роботи. Результати дослідження впроваджено в освітньо-виховний процес ЗВО України: ЗВО «Подільський державний університет» (довідка № 75-01-645 від 17.12.2021 р.); Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного (довідка № 56/2-2265 від 21.12.2021 р.); Львівського національного аграрного університету (довідка № 01-28-02-97 від 08.02.2022 р.); Національного університету біоресурсів і природокористування України (довідка № 28 від 18.04.2022 р.).

6. Особиста участь автора. У статті Дуганець, & Поліщук (2021) «Шляхи підвищення мотивації до вивчення іноземних мов у аграрно-технічних закладах вищої освіти» автором розглянуто важливість вивчення іноземних мов у підготовці майбутніх фахівців агропромислового виробництва та проаналізовано шляхи підвищення мотивації до вивчення іноземних мов у аграрно-технічних ЗВО. У публікації Роляк, & Поліщук (2019) «Professional Education: Overview of European Union Research» – здійснено аналіз системи європейської професійної підготовки, яка є світовим лідером інноваційної та демократичної освіти для суспільства. У публікації Дуганець, Поліщук, & Шевцова (2020) «Досвід підготовки фахівців аграрно-інженерного профілю в провідних країнах світу» – схарактеризовано специфіку професійної підготовки фахівців аграрно-інженерної сфери провідних Європейських країн, Канади та США. У праці Поліщук, & Дуганець (2020) «Особливості професійної підготовки майбутніх агроінженерів в системі вищої освіти США» автором виокремлено особливості підготовки майбутніх фахівців агроінженерів до їх професійної діяльності. У публікації Polishchuk, Duganets, & Koval (2020) «Increasing motivation of future teachers of technical disciplines to pedagogical activities» – схарактеризовано чинники підвищення мотивації майбутніх викладачів технічних дисциплін до педагогічної діяльності.

Дисертаційна робота виконана на кафедрі професійної освіти ЗВО «Подільський державний університет» та кафедрі іншомовної освіти і міжкультурної комунікації Хмельницького національного університету. *Науковий керівник* - доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри тракторів, автомобілів та енергетичних засобів ЗВО «Подільський державний університет» *Дуганець Віктор Іванович*.

Розглянувши звіт подібності щодо перевірки на плагіат, встановлено, що дисертаційна робота Поліщук Анастасії Василівни є результатом самостійних досліджень, не містить елементів плагіату та запозичень. Використані ідеї, результати і тексти інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Дисертація характеризується єдністю змісту та відповідає вимогам щодо її оформлення.

7. Перелік публікацій за темою дисертації. За результатами досліджень опубліковано 15 наукових праць, у тому числі 6 статей у наукових фахових виданнях, 1 стаття у періодичних наукових виданнях

інших держав, які входять до ОЕСР та/або Європейського Союзу, і методичні рекомендації, 7 тез доповідей в збірниках матеріалів конференцій.

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації

1. Поліщук, А. В. (2021). Наукові підходи формування іншомовного професійного спілкування майбутніх аграрних інженерів. *Педагогічна освіта: теорія і практика: Збірник наукових праць*, (30), 323-332. (індексується у наукометричній базі даних Index Copernicus, внесений до переліку фахових видань України категорії «Б»). Посилання на публікацію <http://pedosv.kpnu.edu.ua/article/view/235067>

DOI: <https://doi.org/10.32626/2309-9763.2021-30-323-332>

2. Дуганець, В. І., & Поліщук, А. В. (2021). Шляхи підвищення мотивації до вивчення іноземних мов у аграрно-технічних закладах вищої освіти. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Педагогіка і психологія*, (68), 42-49. (автору належить аналіз шляхів підвищення мотивації до вивчення іноземних мов у аграрно-технічних закладах вищої освіти); (індексується у наукометричних базах даних Google Scholar, Index Copernicus, внесений до переліку фахових видань України категорії «Б»). Посилання на публікацію <https://vspu.net/nzped/index.php/nzped/issue/view/193/214>

3. Поліщук, А. В. (2021). Педагогічні умови застосування інформаційно-комунікаційних технологій при іншомовній підготовці агроінженерів. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 10(114), 76-90. (індексується у наукометричних базах даних Crossref, Index Copernicus Master List, Google Scholar та CEJSH, внесений до переліку фахових видань України категорії «Б»). Посилання на публікацію https://pedscience.sspu.edu.ua/?page_id=4615

DOI 10.24139/2312-5993/2021.10/076-090

4. Поліщук, А. В. (2022). Особливості формування іншомовної комунікативної компетентності майбутніх інженерів агропромислового комплексу. *«Перспективи та інновації науки» (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)*, 2(7), 542-554. (індексується у наукометричних базах даних Google Scholar, Research Bible, Index Copernicus, внесений до переліку фахових видань України категорії «Б»). Посилання на публікацію <http://perspectives.pp.ua/index.php/pis/article/view/1123>

DOI [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-2\(7\)-542-554](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-2(7)-542-554)

5. Поліщук, А. В. (2022). Формування позитивної мотивації до вивчення іноземних мов за професійним спрямуванням майбутніми аграрними інженерами. *Молодь і ринок*, 3-4(201-202), 166-171. (індексується у наукометричних базах даних Google Scholar; PolishScholarly Bibliography (PBN); ERIH PLUS; Index Copernicus (ICV 2018:80.20; ICV 2019: 85.80; ICV 2020:82.12), внесений до переліку фахових видань України категорії «Б»). Посилання на публікацію <http://mir.dspu.edu.ua/article/view/260029>

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2022.260029>

6. Поліщук А. В. (2022). Використання інноваційних технологій при іншомовній підготовці майбутніх фахівців аграрно-інженерних спеціальностей. *Освіта та педагогічна наука*, 1(179), 59-70. (індексується у наукометричних базах даних Google Scholar, Crossref, внесений до переліку фахових видань України категорії «Б»). Посилання на публікацію <http://eps.luguniv.edu.ua/index.php/eps/article/view/115>

DOI: 10.12958/2227-2747-2022-1(179)-59-70

Публікації в іноземних наукових періодичних виданнях

7. Polishchuk, A. (2021). Features of foreign language training of future specialists in agricultural engineering specialties. *Danish Scientific Journal*, (55), 40-44, UDC 378.1:63:81.243

Посилання на публікацію http://www.danish-journal.com/wp-content/uploads/2022/01/DSJ_55_2.pdf

Опубліковані праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

8. Роляк, А. О., & Поліщук, А. В. (2019). Professional Education: Overview of European Union Research. «Книги і бібліотеки в глобалізованому світі» (До 100-річчя заснування наукової бібліотеки ПДАТУ): матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (с.150-157). 25-26 квітня 2019, Кам'янець-Подільський: ПДАТУ. (Посилання на публікацію <http://library.khmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/konf-15-16-05-2019-3.pdf>)

9. Поліщук, А. В. (2019). Формування професійно-комунікативної компетентності студентів агроінженерних спеціальностей шляхом вивчення іноземної мови. *Проблеми підготовки фахівців-аграріїв у навчальних закладах вищої та професійної освіти: матеріали III Міжнародної науково-методичної конференції* (с. 103-105). 4 жовтня 2019, Кам'янець-Подільський: ПДАТУ. (Посилання на публікацію https://www.researchgate.net/publication/337991978_FORMUVANNA_PROFESIINO-KOMUNIKATIVNOI_KOMPETENTNOSTI_STUDENTIV_AGROINZENERNIH_SPECIALNOSTEJ_SLAHOM_VIVCENNA_INOZEMNOI_MOVI)

FORMUVANNA PROFESIINO-KOMUNIKATIVNOI KOMPETENTNOSTI STUDENTIV AGROINZENERNIH SPECIALNOSTEJ SLAHOM VIVCENNA INOZEMNOI MOVI

10. Дуганець, В. І., Поліщук, А. В., & Шевцова, А. В. (2020). Досвід підготовки фахівців аграрно-інженерного профілю в провідних країнах світу. TOPICAL ISSUES OF THE DEVELOPMENT OF MODERN SCIENCE: (227-234), 8-10 квітня, Софія, Болгарія. (Посилання на публікацію https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2020/04/TOPICAL-ISSUES-OF-THE-DEVELOPMENT-OF-MODERN-SCIENCE_8-10.04.20.pdf)

11. Поліщук, А. В., & Дуганець, В. І. (2020). Особливості професійної підготовки майбутніх агроінженерів в системі вищої освіти США. *Інноваційні технології розвитку машинобудування та ефективного функціонування транспортних систем: матеріали II Міжнародної науково-технічної інтернет-конференції* (163-164). 25-27 березня 2020, Рівне: НУВГП. (Посилання на публікацію http://ep3.nuwm.edu.ua/17773/1/Tezu%20Rivne_2020%202.pdf)

12. Polishchuk, A., Duganets, V., & Koval, N. (2020). Increasing motivation of future teachers of technical disciplines to pedagogical activities. IMPACT OF MODERNITY ON SCIENCE AND PRACTICE: (139-142). April, 13-14, Edmonton, Canada. (Посилання на публікацію <https://isg-konf.com/wp-content/uploads/2020/04/XII-Conference-13-14-Edmonton-Canada.pdf>)

13. Поліщук, А. В. (2020). Формування професійної компетентності майбутніх фахівців енергетичної сфери. *Перші наукові кроки – 2020: матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції* (92). 16 квітня 2020, Кам'янець-Подільський: ПДАТУ.

14. Поліщук, А. В. (2020). Значення володіння іноземною мовою при формуванні професійної компетентності у студентів аграрно-інженерної галузі. *Проблеми підготовки фахівців-аграріїв у навчальних закладах вищої та професійної освіти: матеріали IV міжнародної науково-методичної конференції* (137-138). 2 жовтня 2020, Кам'янець-Подільський: ПДАТУ.

Опубліковані праці, які додатково відображають наукові результати дисертації

15. Поліщук, А. В. (2021). Методичні рекомендації для проведення занять з дисципліни «Іноземна мова (за професійним спрямуванням)» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності 208 «Агроінженерія» денної та заочної форм навчання (англійська мова). Кам'янець-Подільський: ПДАТУ, 79 с.

ВВАЖАТИ, що дисертаційна робота Поліщук А. В. «Формування іншомовної професійної компетентності майбутніх фахівців агроінженерії у закладах вищої освіти» за науковим рівнем, практичною цінністю, змістом та оформленням відповідає вимогам пп. 6, 7, 8, 9 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради Закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, а також напряму досліджень освітньо-наукової програми Хмельницького національного університету зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки, галузі знань 01 Освіта / Педагогіка.

РЕКОМЕНДУВАТИ:

Дисертаційну роботу «Формування іншомовної професійної компетентності майбутніх фахівців агроінженерії у закладах вищої освіти», подану Поліщук Анастасією Василівною на здобуття ступеня доктора філософії, до захисту.

Головуюча публічної презентації:
доктор педагогічних наук, професор,
завідувачка кафедри іншомовної освіти
і міжкультурної комунікації



Наталя БІДЮК

I.S. Мартинюк